

Efekty zewnętrzne

Marta Lang, Illia Baranochnikov

Efekty zewnętrzne

powstają, gdy jednostka (osoba, firma lub rząd) wpływa na funkcję produkcji lub użyteczności innej jednostki.

Pierwsza z nich nie bierze pod uwagę wpływu swojego postępowania na dobrobyt drugiej jednostki.

Efekty Zewnętrzne

Pozytywne
(korzyści)

Konsumpcyjne

Publiczne

Prywatne

Produkcyjne

Publiczne

Prywatne

Negatywne
(koszty)

Konsumpcyjne

Publiczne

Prywatne

Produkcyjne

Publiczne

Prywatne

Pozytywne

EFEKT ZEWNĘTRZNY	SPRAWCA	ZYSKUJĄ
Nowa technologia w fabryce, zmniejszająca zanieczyszczenie	Firma, do której należy fabryka	Każdy, kto mieszka obok fabryki i oddycha tym powietrzem
Pojawienie się nowego Centrum Handlowego	Developer	Właściciele nieruchomości w okolicy
Studia na uniwersytecie	Student	Społeczeństwo
Szczepionka	Osoba, która odpłatnie się zaszczepiła	Ludzie, których ta osoba nie zaraziła

Negatywne

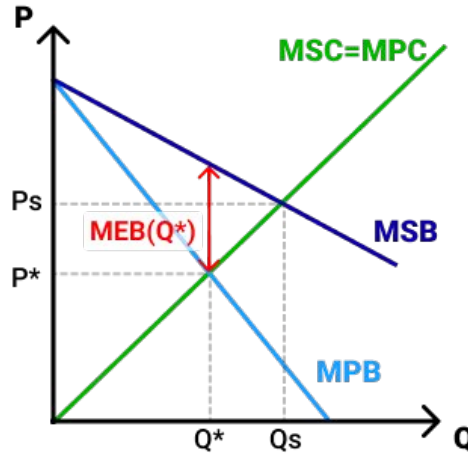
EFEKT ZEWNĘTRZNY	SPRAWCA	POKRZYWDZONY
Hałas	Pobliska droga/budowa	Mieszkańcy
Utrudnienia ruchu drogowego	Developer odpowiedzialny za budowę	Mieszkańcy tej okolicy
Brzydki zapach ze śmietników na osiedlu	Mieszkańcy osiedla, korzystający ze śmietników	Mieszkańcy osiedla, szczególnie ci mieszkający najbliżej śmietników
Zniszczone schody na klatce schodowej	Robotnicy odpowiedzialni za remont na wysokim piętrze, ciągnący po schodach wory z gruzem	Wszyscy korzystający ze schodów

Efekty zewnętrzne algebraicznie

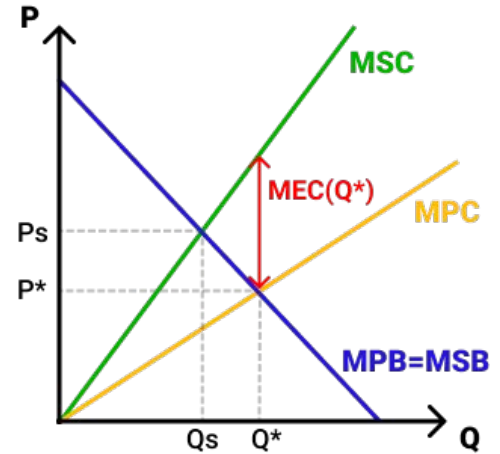
MPC - krańcowy koszt prywatny
MSC - krańcowy koszt społeczny

MPB - krańcowe korzyści prywatne
MSB - krańcowe korzyści społeczne

Korzyści zewnętrzne (MEB)

Koszty zewnętrzne (MEC)

Dodatnie efekty zewnętrzne

$$MEC = MSC - MPC < 0$$

$$MEB = MSB - MPB > 0$$

Negatywne efekty zewnętrzne

$$MEC = MSC - MPC > 0$$

$$MEB = MSB - MPB < 0$$

Błędna alokacja - ulokowanie zbyt dużych środków w aktywności, która powoduje negatywne efekty zewnętrzne lub analogicznie: ulokowanie zbyt małych środków w aktywności, która powoduje pozytywne efekty zewnętrzne.

Efektywność w sensie Pareto - taka alokacja dóbr, która nie pozwala na poprawę sytuacji jednej jednostki bez pogarszania sytuacji innej.

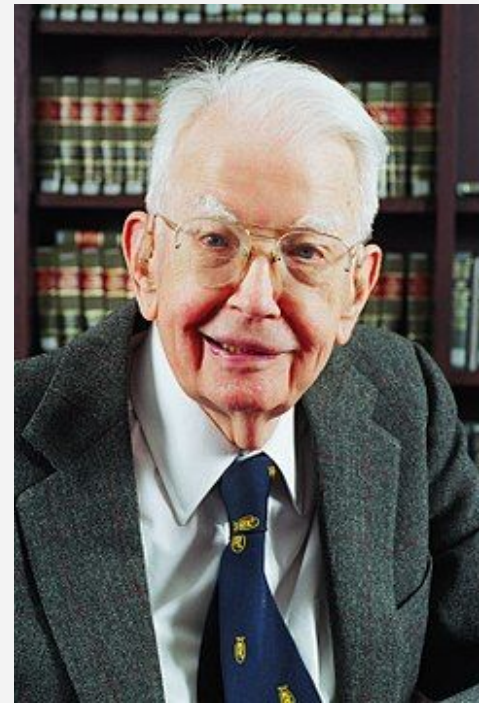
Efekty zewnętrzne powodują nieefektywność Pareto, co prowadzi do błędnej alokacji

Sposoby naprawy błędnej alokacji zasobów

1. Internalizacja efektu zewnętrznego
2. Podatek Pigou
3. Dobrowolne negocjacje (R.Coase)
4. Nakazy

Internalizacja częściowo pokrywa się z pojęciem insourcingu. Polega na przejęciu kontroli nad dostawcą bądź odbiorcą w celu ominięcia nieatrakcyjnego rynku. Dzięki temu możliwe jest dokonanie transakcji wewnętrznych w ramach tego samego przedsiębiorstwa.

Teoria została stworzona przez laureata nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii
Ronalda Coase'a.

Przykład Internalizacji

Podmiot A: Fabryka produkująca celulozę

Podmiot B: Rybacy łowiący i produkujący rybę

Efekt zewnętrzny: Działalność fabryki zwiększa zanieczyszczenie rzeki, co negatywnie wpływa na koszty rybaków. Występują koszty zewnętrzne.

Rozwiązanie problemu: Trzeba połączyć te podmioty i wtedy koszty zewnętrzne staną się kosztami wewnętrznymi.

Podatek Pigou jest formą podatku, która ma za zadanie zredukować negatywne skutki efektów zewnętrznych. Jest nakładany na czynności powodujące negatywne efekty zewnętrzne. Alternatywą dla tego podatku są subsydia.

Jego stawka uwzględnia istniejący już system podatkowy i zastępcze zniekształcenia ekonomiczne. Dopuszcza się możliwość, że najbardziej efektywna okaże się stawka niższa niż teoretyczny koszt społeczny konkretnego efektu zewnętrznego.

Nazwa podatku pochodzi od nazwiska brytyjskiego ekonomisty Arthura Pigou.

Przykłady podatku Pigou z życia codziennego

Podatek węglowy

Problem:

W tej chwili na rynku energii przeważają paliwa, które prowadzą do zanieczyszczenia powietrza i tworzenia efektu cieplarnianego prowadzącego do zmiany klimatu.

Rozwiązanie:

Wprowadzenie nowego podatku nakładanego na paliwa, proporcjonalnie do powstającej przy ich spalaniu emisji gazów cieplarnianych, co zwiększa konkurencyjność energetyki jądrowej i odnawialnych źródeł energii.

Podatek cukrowy

Problem:

Ludzie spożywają napoje zawierające cukier i substancje słodzące, co negatywnie wpływa na ich stan zdrowia, co z kolei zwiększa koszty opieki zdrowotnej.

Rozwiązanie:

Wprowadzenie nowego podatku w celu zmniejszenia konsumpcji tych napojów.

Dobrowolne negocjacje jest to proces dwustronnej komunikacji mający na celu osiągnięcie porozumienia w spornej kwestii.

W kontekście efektów zewnętrznych negocjacje zazwyczaj służą do ustalenia obustronnie akceptowalnego poziomu negatywnego efektu zewnętrznego.

Przykład dobrowolnych negocjacji

Podmiot A: Rybacy łowiący rybę na jeziorze

Podmiot B: Właściciel willi obok jeziora

Efekt zewnętrzny: rybacy psują widok z willi

Główny problem: słabo zdefiniowane prawa własności

Rozwiązanie: przydzielenie praw własności jednemu z podmiotów.

Prawa własności należą do właściciela willi:
Rybacy będą mogli kupować prawo
do wędkarstwa

Prawa własności należą do rybaków:
Właściciel willi będzie mógł płacić rybakom,
żeby pojawiali się rzadziej na jeziorze

Nakaz jest poleceniem na poziomie prawa. Za jego nierespektowanie jest przewidziana kara.

Przykłady z życia codziennego:

- Nakaz respektowania ciszy nocnej.
- Nakaz stosowania się do przepisów ruchu drogowego.
- Nakaz zasłaniania ust i nosa.

Niejednoznaczne efekty zewnętrzne: łąka

Niejednoznaczne efekty zewnętrzne: mieszkanie w pobliżu restauracji

Niejednoznaczne efekty zewnętrzne: bliskość lotniska

Dziękujemy!

Bibliografia:

<https://jaw.pl/2019/06/skuteczne-negocjacje-sposobem-na-sukces/>

www.wikipedia.pl

<https://esilver.com.pl/koronawirus-nakaz-noszenia-maski-naklejka-p-3014.html>

www.allegro.pl

<https://murator-dom.pl/ogrod/rosliny/aranzacja-ogrodu-laka-kwietna-rosliny-na-lake-kwietna-aa-nM1g-a2sG-vXx8.html>

<https://sztuka-architektury.pl/article/4361/hala-koszyki-otwarta>

<https://biznes.radiozet.pl/News/Lotnisko-Chopina-ma-za-soba-rekordowy-rok.-Ilu-podroznych-skorzystalo-z-portu>